

Czerwona lista owadów (Insecta) Polski: rusza nowy projekt Polskiego Towarzystwa Entomologicznego

Owady to jedne z do najbardziej zróżnicowanych i dynamicznych komponentów przyrody. Obserwowane w ostatnich latach zmiany różnorodności i liczebności owadów wiązane są z wpływem działalności człowieka na środowisko przyrodnicze – żyjemy w epoce antropocenu. Wyzwaniem epoki jest ochrona przyrody. Jeśli chcemy znać kondycję i zagrożenia poszczególnych gatunków, stan i skład zgrupowań owadów w różnych siedliskach, ich możliwy wpływ na funkcjonowanie biocenoz – musimy je monitorować. Dane zebrane w ten sposób są bardzo cenne,

gdyż m.in. mogą posłużyć także do oceny stanu siedlisk i do planowania ich ochrony, ukierunkowują badania naukowe, są też wykorzystywane w ocenach wpływu inwestycji na środowisko, więc warunkują wydawanie środków publicznych i prywatnych.

Podstawowym narzędziem do takich działań na poziomie gatunkowym, są **Czerwone listy gatunków ginących i zagrożonych**. Ich ogromną zaletą jest porównywalność, gdyż są tworzone w sposób jednolity na podstawie zasad i kryteriów stworzonych przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody (IUCN). Listy opracowane dla Polski, obejmujące świat zwierząt, w tym owady, są dalece niesatysfakcjonujące. Ostatnia wydana lista pochodzi z 2002 r., więc jej wartość jest już głównie historyczna: dane wyjściowe są nieaktualne, inne było też wtedy podejście do kategorii zagrożeń. Ponadto ujęto na niej tylko część rzędów owadów, albo nawet tylko część rodzin w danym rzędzie. Ta lista nie ma też akceptacji IUCN, obecnie wymaganej.

Przez długi czas koordynacją i wydawaniem Czerwonych list zajmowała się w Polsce instytucja naukowa – Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk. W obecnym systemie finansowania i oceny badań naukowych, trudno liczyć na kontynuację tych działań. Nie widać też inicjatywy ze strony organów rządowych. A brak aktualnych Czerwonych list zwierząt daje się coraz bardziej we znaki. W tej sytuacji, ich opracowania dla owadów podjęło się Polskie Towarzystwo Entomologiczne.

Proponujemy stworzenie wieloautorskiego opracowania w dwóch formach: tradycyjnej, czyli monografii wydanej w serii “Polish Entomological Monographs”, i wersji on line. Ta pierwsza obejmie tylko dane o gatunkach zagrożonych i bliskich zagrożenia oraz odpowiednie analizy i komentarze, druga – gatunki z wszystkich kategorii. Lista będzie prezentować stan wiedzy na koniec 2024 r. i obejmie wszystkie 27 rzędów owadów reprezentowanych w faunie Polski. Opracowana w szerokich zespołach autorskich, w oparciu o całą dostępną wiedzę i w zgodzie z wytycznymi IUCN, ukaże się w 2025 r.

Ogłaszamy początek działań i zapraszamy do współpracy. Od października 2023 r., zaczynamy budowanie zespołów autorskich.

Koordynatorzy:

Grzegorz Tończyk (tonczyk.grzegorz@gmail.com)

Paweł Buczyński (pawbucz@gmail.com)